

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้มาเยือนน้ำตกโดนงาช้าง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จังหวัดสงขลา จากรายงานสถิติการใช้สถานที่ ผู้มาเยือนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้างที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาธรรมชาติ ชมธรรมชาติและสัตว์ป่า ในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนเฉลี่ย 13,821 คนต่อเดือน (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 (สงขลา), 2554)

1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างประชากร มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973) และได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้ตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

เมื่อแทนค่าสูตรข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{13,821}{1 + 13,821(0.05)^2} \\ &= 388.78 \end{aligned}$$

จากการคำนวณตามสูตรจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 389 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบผสมทั้งปลายปิด และปลายเปิด โดยการรวบรวมข้อมูลจากบทความ เอกสาร ตำรา งานวิจัยและเอกสารอื่นๆ เกี่ยวกับความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ นำเนื้อหาที่ได้มาประยุกต์เป็นคำถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล รูปแบบและลักษณะการมาเยือน แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ป่าไม้ ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ ให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ ลักษณะของข้อความที่ใช้มีทั้งลักษณะในเชิงนิมิต (Positive) และเชิงนิเสธ (Negative) (วิสุตร์ ยังพลจันทร์, 2544: 42) จำนวน 12 ข้อ

1) การให้คะแนน ตอบถูก เท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิด เท่ากับ 0 คะแนน

2) การแปลความหมายข้อมูล ใช้วิธีการอิงเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล แบ่งความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของผู้มาเยือนน้ำตกโดนงาช้างได้เป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ ดังนี้

ตอบถูก (ข้อ)	ระดับความรู้
0 - 4	ต่ำ
5 - 8	ปานกลาง
9 - 12	สูง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ มีจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

กำหนดระดับคะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงนิมิต	เชิงนิเสธ
	ระดับคะแนน	ระดับคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

แบ่งระดับความตระหนักตามความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

การกำหนดช่วงกว้างระหว่างชั้น

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับของความตระหนักตามความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความตระหนัก
1.00 - 1.80	น้อยมาก
1.81 - 2.61	น้อย
2.62 - 3.42	ปานกลาง
3.43 - 4.23	สูง
4.24 - 5.00	สูงมาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้มาเยือนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้มาเยือนต่อปัญหาด้านต่างๆ ในแต่ละประเด็น โดยแบ่งระดับความรุนแรงของ

ปัญหาออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ รุนแรงน้อยที่สุด รุนแรงน้อย รุนแรงปานกลาง รุนแรงมาก และ รุนแรงมากที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความรุนแรงของปัญหา
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด
1.81 - 2.61	น้อย
2.62 - 3.42	ปานกลาง
3.43 - 4.23	มาก
4.24 - 5.00	มากที่สุด

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับน้ำตกโดนงาช้างด้านอื่นๆ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจสภาพของน้ำตกโดนงาช้าง และศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การตรวจสอบแบบสอบถาม

หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อหาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้แล้ว ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ดังนี้

3.1 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่ต้องการศึกษาหรือไม่ โดยจำแนกรอบแนวความคิด แล้วเรียบเรียงข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรง

3.2 ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้มาเยือนน้ำตกโดนงาช้าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ และตอนที่ 3 ความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.656 และ 0.891 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยแจกแบบสอบถามแก่ผู้มาเยือนน้ำตก
 โตนงาช้าง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยดำเนินการได้ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วให้ทำแบบสอบถาม ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ ลักษณะทางกายภาพ และสภาพปัจจุบันของน้ำตก โตนงาช้าง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง จากเอกสารและข้อมูล ที่หน่วยงานต่างๆ ได้รวบรวมไว้แล้ว

4.2 การจัดประชุมสัมมนากลุ่มย่อย เพื่อเสนอร่างแนวทางและกิจกรรมในการอนุรักษ์
 ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของน้ำตกโตนงาช้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้มาเยือนต่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อร่วมสรุปแนวทางและกิจกรรมที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของน้ำตกโตนงาช้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้มาเยือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเยือน ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่
 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์อนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้
 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และระดับคะแนนเฉลี่ย

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้
 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการ
 ฐานป่าไม้ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.5 การวิเคราะห์ ใช้สถิติวิเคราะห์ One-way ANOVA ใช้ทดสอบสมมติฐานที่มีตัว
 แปรอิสระซึ่งมีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เปรียบเทียบดังนี้

5.5.1 เปรียบเทียบความตระหนักของผู้มาเยือนที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน

5.5.2 เปรียบเทียบความตระหนักของผู้มาเยือนที่มีรูปแบบและลักษณะของ
การมาเยือนต่างกัน

5.5.3 เปรียบเทียบความตระหนักของผู้มาเยือนที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ต่างกัน

5.5.4 เปรียบเทียบความตระหนักของผู้มาเยือนที่มีประสบการณ์นันทนาการ
ต่างกัน

5.5.5 เปรียบเทียบความตระหนักของผู้มาเยือนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ต่างกัน

5.6 กำหนดแนวทางและกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้มาเยือนน้ำตกโดนงาช้าง
โดยการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามทั้งหมด แล้วจัดทำร่างแนวทางและ
กิจกรรมที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของน้ำตกโดนงาช้าง ในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้มาเยือน

5.7 จัดประชุมสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อเสนอร่างแนวทางและกิจกรรมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของน้ำตกโดนงาช้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้มาเยือน
ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วสรุปเป็นแนวทางและกิจกรรมที่
เหมาะสมในการอนุรักษ์ทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ของน้ำตกโดนงาช้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการผู้มาเยือน โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุม 12 คน ได้แก่

5.7.1 ตัวแทนกลุ่มผู้มาเยือนน้ำตกโดนงาช้างจำนวน 4 คน ได้แก่ นางสาวณัฏวิทย์
จันทร์ดา นายพลกฤต สะอาด นางยุพา คำแก้ว และนางสาวจินตนา สุดคิด

5.7.2 ตัวแทนชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ใกล้กับน้ำตกโดนงาช้างจำนวน 2 คน ได้แก่
นางศิริโรจน์ ไชยวรรณ และนางสาวสุจิน ปราบค่าง

5.7.3 เจ้าหน้าที่จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จำนวน 3 คน ได้แก่
นายเอกฤทธิ์ ดวงมาลา นางเมตตา เพชรรัตน์ และนางสาวอนงค์ จันทร์ส่องภพ

5.7.4 นักวิชาการป่าไม้จากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 (สงขลา) จำนวน 3 คน
ได้แก่ นายวัชร สาลี นางสาวจุฬาลักษณ์ แสงสว่าง และนางสาวจิรนนท์ สุโรพันธ์